

Slovenci in 1. svetovna vojna

Ponovi snov Slovenci in 1. svetovna vojna.

1. Preberi.

Svetovna vojna in Slovenci

- neenotnost: različni odzivi slovenskih strank na vojno
- navdušenje: veselje slovenskih vojakov ob odhodu v vojno
- propaganda: oblast je poskrbela za primerno propagando
- življenje v zaledju: pomanjkanje, skrb za ranjence
- begunci: preseljeni v zaledje

Italija in londonski sporazum

- italijanska nevtralnost: izkoristi jo za diplomatska pogajanja
- pogajanja z antanto: tajni dogovori, Italija zahteva ozemlje
- londonski sporazum: 26. aprila 1915, Italija in antanta
- določila sporazuma: Italija mora vstopiti v vojno, dobi pa ozemlje.
- Slovenci in sporazum: Italija zahteva ¼ slovenskega ozemlja.

Soška fronta

- pozicijsko bojevanje: vkopavanje v jarke
- Svetozar Borojević: uspešen avstro-ogrski poveljnik
- **12. soška bitka – čudež pri Kobaridu**
- **Oglej si posnetek.** <https://www.youtube.com/watch?v=ni4Qs0pIVuA>

2. Odgovori.

1. Kdaj in kje je potekala soška fronta?
2. Kaj poimenujemo s pojmom čudež pri Kobaridu?
3. Utemelji, zakaj je bila to ena izmed najtežjih front v 1. svetovni vojni?
4. Kakšna je bila vloga slovenskih vojakov na soški fronti?
5. Kaj se je zgodilo s prebivalci, ki so živeli na območju soške fronte?
6. Kaj bilo značilno za življenje na fronti in kaj za življenje v zaledju?
7. Zakaj se je začelo bojevanje, katerega del je bilo tudi soško bojišče?

3. Oglej si posnetek: Slovenci in 1. svetovna vojna (širše). <https://www.youtube.com/watch?v=G8DsuOOZocY>

Ta posnetek je tudi izhodišče za obravnavo naslednje teme.

Zakaj so se Slovenci leta 1918 odločili za Kraljevino SHS (U/83, 84)

Slovenci v Avstro-Ogrski zaradi **neenakopravnega položaja** z drugimi narodi niso bili zadovoljni, zato so si prizadevali za spremembe. Mnogi politiki so menili, da bi se morali **južni Slovani združiti**. Niso pa bili enotnega mnenja o tem, ali naj ostanejo v okviru Avstro-Ogrske ali naj se združijo pod srbsko dinastijo Karađorđevićev.

V U/83 poišči razlago pojmov **majniška deklaracija** in **krfska deklaracija** in **napiši**, v čem sta bili vsebini teh dokumentov **podobni** in v čem **različni**.

Ko je **Avstro-Ogrska** ob koncu 1. svetovne **razpadla**, je nastala **Država Slovencev, Hrvatov in Srbov**. V U/84 **poišči podatke** o tej državi.

1. Kdaj je bila razglašena Država SHS?
2. Vodstvu te države je predsedoval Slovenec. Navedi njegovo ime.
3. Katera ozemlja je obsegala?
4. Naštej težave Države SHS.
5. Katere okoliščine so vplivale na nastanek Kraljevine SHS?
6. Kdaj je nastala Kraljevina SHS?
7. Napiši njeno celotno ime.
6. V čem sta se razlikovali Država SHS in Kraljevina SHS?

Viri za ponavljanje:

- zapis in posnetek v 1. točki tega UL
- U/81, 82
- UL, ki si ga dobil ob obisku Kobariškega muzeja
- vprašanja v 2. točki tega UL
- posnetek v 3. točki

O Državi SHS si lahko prebereš na spodnji povezavi.

<http://zgodovina.si/drzava-slovencev-hrvatov-in-srbov/>

Kako so bile določene slovenske meje po 1. svetovni vojni (U/85, 86)

1. Boj za S mejo

Štajerska:

- **Maribor in Radgono** Avstrijci razglašali za svoja, a ju je novembra 1918 zavzel **Rudolf _____**.
- Na pariški mirovni konferenci je bila za mejo med Rep. Avstrijo in K. SHS določena reka _____, državna meja je tako potekala približno po **narodnostni**.

Več podatkov najdeš na spodnji povezavi.

https://www.youtube.com/watch?v=i-B_El0ctil

Koroška :

Oglej si posnetek. https://www.youtube.com/watch?v=NGp_iwisSRo

- **Franjo _____ in Alfred _____** sta poskušala zavzeti Koroško, a jima to zaradi utrujene vojske ni uspelo, srbska vojska je na pomoč prišla prepozno.
- Ker je bila Koroška **narodnostno mešana**, je prišlo do odločitve za _____, ki je bil izveden **10. oktobra 19_____**.
- Večina Koroščev se je izrekla za _____ (kljub večinskemu slovenskemu prebivalstvu!).
- Razlogi:
 - dobra avstrijska propaganda (za Avstrijo, proti K. SHS),
 - Slovenci so bili slabo organizirani,
 - Beograd se za ta problem ni zavzel.

2. Boji za Z mejo

- Italija je na pariški mirovni konferenci zahtevala v _____ sporazumu obljubljeni ozemlja in jih tudi vojaško zasedla, njena vojska pa je napredovala pa še dlje proti vzhodu – ustavili so jo šele pri Vrhniki.
- Na pariški mirovni konferenci je bilo določeno, da se morata državi sami dogovoriti o meji, kar se je uresničilo z _____ **pogodbo novembra 1920**.
- Meja med Italijo in Kraljevino SHS je potekala po črti od _____ do _____.

Treaty of Rapallo and Italianization of both partially and exclusively Slovene ethnic areas

Oglej si posnetek. https://www.youtube.com/watch?v=q_8T8aUowc4

3. Pridobitev Prekmurja

- Oktobrska revolucija se je iz Rusije prenesla tudi na Madžarsko (zatrta jo je antanta).
- Vojaško je sodelovala tudi Kraljevina SHS, za to pa je dobila **Prekmurje**.
- Meja med Kraljevino SHS in Madžarsko je bila določena s _____ **pogodbo poleti 1920**.

Ponovi.

	BOJEVANJE OB KONCU VOJNE	POVELJNIKI	POTEK MEJE	SPORAZUM O MEJI (poimenovanje in čas)
meja z Republiko Avstrijo				
meja s Kraljevino Italijo				
meja z Republiko Madžarsko				

KOROŠKI PLEBISCIT: